

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

P 0 8 3 A 3 0 1 1 1

ZIMSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA KOT DRUGI JEZIK

Izpitna pola 1

Razčlemba neumetnostnega besedila

Sreda, 11. februar 2009 / 60 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Kandidat dobi dva ocenjevalna obrazca.

Priloga z neumetnostnim besedilom je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca.

Izpitna pola vsebuje 25 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 60. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom in jih vpisujte v izpitno polo v za to predvideni prostor. Pišite čitljivo, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Pri nalogah izbirnega tipa izberite samo eno rešitev, če v navodilu ni določeno drugače. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev napišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z nič (0) točkami. Pazite na slovnično in pravopisno pravilnost odgovorov.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 2 prazni.

Priloga k izpitni poli 1

BLOGOMANIJA

Besedico blog naj bi iz izraza weblog ("spletni dnevnik") skoval Peter Merholz spomladi 1999. Na svojem blogu peterme.com se je namreč poigral s frazo we blog ("mi blogamo"). Avgusta istega leta je podjetje Pyra Labs izdelalo program Blogger, orodje za pisanje spletnih dnevnikov.

Blogi

Blogi ali po domače spletni dnevniki so že nekaj časa ena od najbolj priljubljenih oblik spletnega izražanja. Ker so na internetu, so seveda tudi javni. Vanje avtorji (ki so tudi odgovorni za vsebino) v glavnem zapisujejo svoje misli, občutke – in pripovedujejo, kaj se jim dogaja. Torej enako kot nekdanji dnevniki na ključ; le da spletne lahko prebere vsak, ki v računalnik vtipka njihov naslov. Ne le prebere, tudi komentira jih lahko, ponekod pa je mogoče celo sodelovanje v forumih.

Kakšne blogje poznamo

Blogje tehnično razvrščamo v dve skupini. Prvo sestavljajo tisti, ki jih avtorji naredijo in oblikujejo sami in so pravzaprav zgolj blogovsko oblikovane domače strani. V drugo, obsežnejšo skupino, pa uvrščamo blogje v ožjem pomenu besede. Sem spadajo spletni dnevniki, ki so narejeni s posebnimi blogerskimi orodji, navadno po vnaprej pripravljenih predlogah, in ki gostujejo na enem od blogerskih strežnikov.

Blogje delimo tudi glede na tip medija, ki prevladuje pri oblikovanju njihovih vsebin. Tako poleg klasičnih besedilnih *weblogov* poznamo še *vloge* (video blogi), *linkloge* (blogi, ki jih sestavljajo spletne povezave), *fotobloge* (blogi, kjer prevladujejo fotografije) ter *mobloge* (blogi, na katere uporabniki pošiljajo fotografije, posnete s prenosnimi telefoni).

In končno, blogje ločujemo tudi glede na vsebino. Tako poznamo računalniške, kulinarčne, literarne, turistične, politične blogje ... Prav slednji povzročajo največ težav.

Blogi in politika

Blogje lahko posamezniki izkoristijo tudi za prenos koristnih novic in zanimivih obvestil. Politični aktivisti in novinarji na blogih pogosto objavijo informacije, ki bi sicer ostale skrite očem javnosti, in s tem druge medije prisilijo, da začnejo poročati o nekaterih spornih temah. Nekateri politiki pa blogje izkoriščajo tudi za lastno promocijo (na primer pred volitvami).

Za blog veljajo posebna pravila

Čeprav si mnogi blogarji svoje dnevnike predstavljajo kot nekakšne spletne časopise, takšna oblika sporočanja ne spada med klasična občila. Zanj namreč veljajo drugačna pravila. Poenostavljeno rečeno je takole: v blog lahko vsak zapiše, kar koli pač želi, kar pomeni, da informacije niso nujno resnične in preverjene. Menda je že kar nekaj blogarjev ostalo brez službe, ker delodajalcem ni bila všeč vsebina njihovih spletnih dnevnikov. In pomislite, kako zoprno je lahko šele prijateljem, če boste svetu razkrivali njihove skrivnosti. Zato je tako pisanje kot tudi branje spletnih dnevnikov zelo odgovorno početje in se je treba najmanj trikrat vprašati, ali trditve na zaslону držijo.

Bloganje po slovensko

V Sloveniji so se blogi razvili presenetljivo pozno in nenavadno skromno. Zgodaj poleti 2005 so prešteli, da je blogje mesečno obiskalo le 50 tisoč od skupno 800 tisoč uporabnikov interneta. Samo slaba polovica se je na njih tudi oglašala. Vendar jih v zadnjem času piše vse več znanih oseb, tudi ustvarjalci nekaterih priljubljenih televizijskih oddaj. V njihovih spletnih dnevnikih lahko gledalci dobijo dodatne informacije o dogajanju v zakulisju in razmišljanju svojih najljubših junakov. Zato priljubljenost blogov močno narašča.

Nekaj znanih Slovencev in Slovenk, ki pišejo blogje (mnogi na pobudo zagrizenega blogarja Jonasa Žnidaršiča): Matjaž Ambrožič, Vesna Milek, Marko Crnkovič, Barbara Pešut, Mojca Mavec in Marcel Štefančič jr.

Helena Žagar

(Prirejeno po: Pil plus, 29. september 2006.)

Prazna stran

Pozorno preberite izhodiščno besedilo in rešite naloge.

1. Zapišite, kdaj in kje je bilo besedilo objavljeno.

Kdaj? _____

Kje? _____

(1 točka)

2. Kdo je avtor besede blog in kdaj jo je prvič uporabil?

(1 točka)

3. Namen sporočevalca je bil predvsem

- a) privabiti nove uporabnike tega medija.
- b) poročati o prisotnosti tega medija na Slovenskem.
- c) predstaviti medijsko novost.
- č) oceniti pomembnost tega medija.

(1 točka)

4. Pred našteje podteme napišite številke od 1 do 5, tako da boste upoštevali zaporedje v izhodiščnem besedilu.

_____ dobre in slabe strani bloganja

_____ dostopnost blogov

_____ razlaga besede

_____ vrste blogov

_____ bloganje med slovenskimi uporabniki

(1 točka)

5. V besedilu so blogi razdeljeni po treh merilih. Zapišite dve od teh.

(2 točki)

6. V odstavku s podnaslovom Blogi in politika avtorica pojasnjuje, zakaj se ji zdijo blogi koristni. V povedi navedite en razlog.

(2 točki)

7. Obkrožite DA, če je trditev v skladu z izhodiščnim besedilom, ali NE, če ni.

Bloganje je najbolj razširjeno med mladimi.	DA	NE
Blog je postal že eno od klasičnih občil.	DA	NE
V blogih najdemo tudi nepreverjene informacije.	DA	NE
Delodajalci zahtevajo od delavcev znanje bloganja.	DA	NE
Televizijske oddaje izgubljajo gledalce zaradi bloganja.	DA	NE
V Sloveniji se je bloganje širilo počasi.	DA	NE

(3 točke)

8. Primerjajte bloge in navadne dnevnike. Na ustrezno mesto zapišite eno podobnost in eno razliko.

Podobnost: _____

Razlika: _____

(2 točki)

9. V prvem odstavku s podnaslovom Blogi so trije osebni zaimki. Izpišite jih v preglednico in ob njih zapišite besede/besedne zveze, na katere se nanašajo.

Izpisani zaimki	Besede/besedne zveze, na katere se nanašajo zaimki

(3 točke)

10. Podčrtajte ustrezno trditev ob poševnicah.

Besedilo je

enogovorno / dvogovorno,
javno / zasebno,
umetnostno / neumetnostno,
uradno / publicistično.

(2 točki)

11. Katera vloga je v uvodnem odstavku pomembna poleg predstavitvene in vplivanjske? Podčrtajte jo.

metajezikovna, govornostikovna, izrazna, lepotna

(1 točka)

12. Beseda blog je

- a) žargonizem.
- b) neologizem.
- c) dialektizem.

(1 točka)

13. Iz prvega odstavka s podnaslovom Blogi izpišite sopomenski izraz za blog in v eni povedi razložite, kaj je bloganje.

A

Izpisani sopomenski izraz: _____

B

Razlaga besede bloganje:

(3 točke)

14. Kaj pomeni podčrtana besedna zveza skrito očem javnosti v odstavku s podnaslovom Blogi in politika? Odgovorite v povedi.

(2 točki)

15. V katerem pomenskem razmerju so med seboj našteje besede? Dopolnite poved.

Besede blogar, blogarski, fotoblog, bloganje imajo isti koren, to je _____, zato spadajo v isto _____.

(2 točki)

16. V izhodiščnem besedilu je Jonas Žnidaršič omenjen kot zagrizen blogar. Kaj pomeni ta slogovno zaznamovana besedna zveza?

- a) Zelo navdušen blogar.
- b) Naveličan blogar.
- c) Slaven blogar.
- č) Blogar, ki grize.
- d) Blogar, ki se grize.

(1 točka)

17. Besedne zveze v oklepajih postavite v pravilno obliko in jih zapišite na črte.

O priljubljeni znani osebnosti lahko beremo v (njen spletni dnevnik) _____
 _____, a ne smemo verjeti (vse skrivnosti) _____
 _____. Na Slovenskem lahko blogamo z (Matjaž Ambrožič)
 _____, (Vesna Milek) _____ in
 (Marko Crnkovič) _____.

(4 točke)

18. Iz povedi *V obsežnejšo skupino pa uvrščamo bloge v ožjem pomenu besede* izpišite pridevnika in napišite njuno osnovno stopnjo.

Izpisani pridevnik	Osnovnik

(2 točki)

19. Izraza v oklepajih zapišite na črti z besedo.

Poleti 2005 je bloge obiskalo le (50 tisoč) _____
 od skupno (800 tisoč) _____ uporabnikov interneta.

(1 točka)

20. Podčrtana stavčna člena pretvorite v odvisnika in novi povedi zapišite na črti.

a) Avtorji pripovedujejo o svojih dogodkih.

b) Pri branju in pisanju novic na blogih moramo ravnati odgovorno.

(3 točke)

21. Še enkrat preberite odstavek s podnaslovom *Za blog veljajo posebna pravila*.

A Izpišite glagola, s katerima avtor neposredno nagovarja bralca.

B Obkrožite pravi odgovor.

Glagola sta v

- a) 1. osebi.
- b) 2. osebi.
- c) 3. osebi.

(3 točke)

22. Preberite slovarski sestavek in odgovorite na vprašanja.

manija -e ž (i) **1.** močno pretiravanje v kakem početju: njegova vljudnost je bila že skoraj manija; manija po velikih tovarnah / izleti so mu postali že prava manija / publ. slog je slab zaradi manije glagolov na koncu stavka **2.** poljud. *zmotna, dokazom nedostopna prepričanost o čem neresničnem, strok. blodnja*: zasledovalna manija; manija preganjanja **3.** psiht. *bolezensko duševno stanje s pretirano razigranostjo, podjetnostjo, zgovornostjo*: depresiji je sledila manija; imeti manijo / zbolel je za manijo

A Izpišite razlago pomena besede manija, ki ustreza pomenu besede v naslovu izhodiščnega besedila.

B S pomočjo razlage dopolnite definicijo:

Blogomanija je _____.

C Obkrožite črko pred trditvijo, ki ne ustreza slovarskemu članku.

- a) Beseda manija je ženskega spola.
- b) Slovarski sestavek manija ima terminološko in frazeološko gnezdo.
- c) Besedo manija uporabljamo tudi v vsakdanjem življenju.
- č) Beseda manija je večpomenka.

(3 točke)

23. Na črte ob prevzetih besedah zapišite črko, ob kateri je ustrezna slovenska sopomenka.

informativen _____	a) knjigarnarski
literaren _____	b) kuharski
kulinaričen _____	c) prepoznaven
komentiran _____	č) razložen/pojasnjen
	d) obvestilen/sporočilen
	e) književen
	f) gostinski

(2 točki)

24. V besedilo vstavite tri manjkajoče vejice.

Bloge lahko samo beremo ali tudi komentiramo. Vprašanje je ali so informacije resnične saj lahko v blog vsak zapiše kar koli želi.

(2 točki)

25. Napišite uradno prijavo.

Predstavljajte si, da ste Andreja/Simon Gros. V Primorskih novicah ste prebrali razpis za tečaj računalništva, s poudarkom na delu z internetom. Predstavili bodo tudi vrste in postopek bloganja. Tečaj organizira Računalniški center Koper, trajal bo 30 ur in potekal v popoldanskih urah. Napišite uradno prijavo in v njej pojasnite, zakaj bi se udeležili tečaja. Pišite na naslednjo stran.

(12 točk)

Prazna stran